

FERNANDO LINDERBERG

Født 29. April 1854. — Død 3. December 1914.

Et ejendommeligt, indholdsrigt og bevæget Levnedsløb blev afsluttet, da Fernando Linderberg afgik ved Døden i December ifjor, efter nogle Aars tiltagende Sygelighed.

I hans Barndom og Ungdom kom Grundtvigianismen, og især Mænd som Kristen Kold, Ernst Trier og den kendte norske Præst, Christoffer Bruun til at øve stærk Indflydelse paa ham, og Livet igennem vedblev han at staa grundtvigske Kredse nær. Men til den Paavirkning, han herfra modtog, kom som Drivfjederen i hans Stræben og Gerning en tidligt vakt og — først gennem 80'ernes politiske Kampaar og den fremadskridende Arbejderbevægelse, siden gennem omfattende historiske og statsvidenskabelige Studier — stærkt udviklet social Retfærdighedssans. Hvad han selv har udtalt ikke længe før sin Død med Henblik paa sine første Forsøg paa Behandling af sociale Emner: „Nu som da ser jeg Betingelsen for en lykkelig Fremtid i Forbindelsen mellem Kristendom og social-reformatorisk Virksomhed“, kunde sættes som hans Livs Motto.

FERNANDO LINDERBERG

Født 29. April 1854. — Død 3. December 1914.

Et ejendommeligt, indholdsrigt og bevæget Levnedsløb blev afsluttet, da Fernando Linderberg afgik ved Døden i December ifjor, efter nogle Aars tiltagende Sygelighed.

I hans Barndom og Ungdom kom Grundtvigianismen, og især Mænd som Kristen Kold, Ernst Trier og den kendte norske Præst, Christoffer Bruun til at øve stærk Indflydelse paa ham, og Livet igennem vedblev han at staa grundtvigske Kredse nær. Men til den Paavirkning, han herfra modtog, kom som Drivfjederen i hans Stræben og Gerning en tidligt vakt og — først gennem 80'ernes politiske Kampaar og den fremadskridende Arbejderbevægelse, siden gennem omfattende historiske og statsvidenskabelige Studier — stærkt udviklet social Retfærdighedssans. Hvad han selv har udtalt ikke længe før sin Død med Henblik paa sine første Forsøg paa Behandling af sociale Emner: „Nu som da ser jeg Betingelsen for en lykkelig Fremtid i Forbindelsen mellem Kristendom og social-reformatorisk Virksomhed“, kunde sættes som hans Livs Motto.

Det vil føre for vidt at komme ind paa en Levnedsskildring af Linderberg, og en saadan vil blive givet andetsteds (første Nr. af „Samfundets Krav“ i 1915). Men her i Nationaløkonomisk Tidsskrift skal han mindes som den, der ved sit Forfatterskab, sine Organisationer og sin Agitation fik aabnet Blikket hos adskillige herhjemme for Samfundsforholdenes Mangler og for det, der kunde og burde gøres for at forbedre dem, og i dette sit „sociale Vækkelsesarbejde“ (som man har kaldet det) netop fra sit særlige Standpunkt udenfor Partierne naaede ud i Kredse, der ellers har været mest tilbøjelige til at stille sig ligegyldige eller afvisende overfor alt, der har noget med „Socialisme“ at gøre.

Af Linderbergs ret omfattende Forfatterskab har de vigtigste Arbejder (bl. a. Frikonkurrencen og Socialismen, 1895; Karl Marx og den historiske Socialisme, 1899; Kristendommen og den sociale Udvikling I—III, 1903—08; Biskop Ketteler og Socialismen i Tyskland, 1913; Offentlig Minimumsløn og tvungen Voldgift, 1914) fundet en gennemgaaende udførlig og forstaaende Omtale her i Tidsskriftet og vil derfor være kendte af dets Læsere. I hvilket Omfang hans Bøger vil have blivende Værd, faar staa hen; men de, der studerer den historiske Samfundsudvikling, burde ikke overse dem; særlig i de sidste af sine Arbejder er han bleven bedre Herre over Formen og Stoffet end i de første, hvor det spores ret stærkt, at han er den selvhjulpne Mand, der ikke har begyndt sin Uddannelse i Nationaløkonomiens højere Almenskole; men alle bærer de Præg af, hvor flittigt han dyrkede sine Felter, hvor omfattende og ihærdige hans Studier var. Han op-

naaede efter mange Aars vanskelig Kamp for Tilværelsen efterhaanden at faa forskellig, velfortjent Støtte hertil, og særlig var det ham til Gavn, at han — i Slutningen af 1890'erne — blev hjulpet til et fleraarigt Studieophold i Udlandet.

Som Organisator følte Linderberg vistnok selv en Kaldelse og kom Gang paa Gang til at virke som saadan; men af Naturen var han det ikke. Han har været med til at stifte (i 1888) Dansk Arbejderforbund, (1898) Udvalget for Social Oplysnings Fremme, (1899) Det sociale Sekretariat, (1900) Oplysningsselskabet Godthaab, (1913) Kristeligt-socialt Forbud, maaske flere andre Organisationer og i al Fald adskillige Omdannelser af de allerede nævnte; men alle har de ført en ret urolig Tilværelse, og for saa vidt der overhovedet har været Vækst i dem, skyldes det for en ikke ringe Del, at andre har afløst Linderberg i Arbejdet for dem. Thi han havde i en mærkelig Grad ondt ved at arbejde sammen med andre — man kan maaske ogsaa udtrykke det saaledes, at andre havde ondt ved at arbejde sammen med ham — og dette kom let til at gaa ud over, hvad han fik sat i Gang. Saa glad han var for Medbør og Anerkendelse, lige saa stærkt følte han sig personlig ramt af Kritik og Modstand og, hvor udholdende han saa var, laa det jævne daglige Arbejde ikke for ham; den „Direktør“titel, han en Tid havde antaget, passede saa daarligt som noget til ham.

Nu var hans Institutioners Program heller ikke i sig selv af dem, der trækker stærkt til Huse; thi i al deres almenmenneskelige Idealisme savner de det, som den enkelte først er tilbøjelig til at spørge om: hvad nytter det mig selv? Bortset fra de første Arbejder-

foreninger — der maatte havarere, saa snart de stødte sammen med de socialdemokratiske Organisationer — var Kongstanken i alle hans Institutioner, at der ved Fremme af Forstaaelsen, navnlig den gensidige Forstaaelse mellem de forskellige Samfundsklasser, maatte kunne skabes Betingelser for den fredelige Gennemførelse af de „historisk begrundede, etisk berettigede og praktisk gennemførlige“ socialreformatoriske Krav. Udviklingen har maaske ikke helt givet ham Uret, men det har hidtil kun været smaa Resultater, der er naaede ad denne Vej.

Men selv om det, Linderberg har udrettet som Forfatter og Organisator, ikke vil vise sig at være „aere perennius“, skal han mindes som den sociale Agitator han var. Talrige Artikler har han skrevet dels i de Blade, han i Tidens Løb selv har redigeret, dels andesteds (f. Eks. i „For Kirke og Kultur“, men kun et enkelt lille Resumé her i Tidsskriftet); i talrige Møder har han været ydende Deltager. Fra Talerstolen i Højskoler, i Arbejderforeninger, i kirkelige og politiske Forsamlinger vil han blive mindet af mange i Kraft af sin ejendommelige Personlighed, i Kraft af den Overbevisningens Styrke, hvormed han kæmpede for, at der skulde ske Retfærdigheden Fyldest i Samfundsordningen, og i Kraft af den Hjærtevarme, hvormed han gik op i Arbejdet for at faa de Ideer til at trænge igennem, som han selv var besjælet af.

Johs. Dalhoff.